

"KVINDENS POLITISKE VALGRET OG VALGBARHED" - TALE AF JOHANNE MEYER, 1888

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/kvindens-politiske-valgret-og-valgbarhed-tale-af-johanne-meyer-1888/>

Denne tale blev holdt af Johanne Meyer, der var redaktør på tidsskriftet 'Hvad-vi-vil' og medstifter af Kvindelig Fremskridtsforening. Talen blev holdt ved Nordisk Kvindesagsmøde i København i 1888 og blev efterfølgende trykt i 'Hvad-vi-vil'.

I talen lagde Johanne Meyer særligt vægt på, at valgret skulle gælde både gifte og ugifte kvinder og omhandle både den kommunale og politiske valgret. Talen var dermed også en reaktion på det lovforslag, der kort tid forinden var blevet behandlet i Rigsdagen, og som kun omhandlede kommunal valgret til enker og ugifte kvinder.

Fru JOHANNE MEYER,
Redaktør af Bladet: «Hvad vi vil»

Kvindens politiske Valgret og Valgbarhed

(En Tale, holdt ved Nordisk Kvindesagsmøde i København.)

Der tales i vor Tid saa meget om de besiddende og de besiddelsesløse, om den Uret, der øves mod Mennesket i den fjerde Stand, og med Rette; men i Virkeligheden er kun en Del af Folket besiddelsesløs, og det er Kvinderne.

Hver Gang en Stand har kæmpet for sine Rettigheder som Menneske - som Borger - Bonde - har det altid været med hende ude af Betragtning; hendes Kaar kunde være mere eller mindre trykkende under og ved Kampen, men at hun var et Menneske, der lige saa fuldt som Manden trængte til at leve et Liv i Frihed og Ansvar, det tænktes der ikke paa! Folket fortsatte stadig sin Udvikling med den ene Halvdel udenfor Ligestillelse.

[...]

Systematisk holdt nede ved religiøse og huslige Følelser er Kvinden opdraget, men Sandheden er stærk i vore Dage, og Lyset falder tydeligt over alle officielle Løgne, hvoraf ingen er saa stor som Kvindens Opdragelse og Stilling i Samfundet, thi den omfatter over Halvdelen af Menneskeslægten, og jeg vil ønske, at jeg i dette Øjeblik ikke maa staa som en, der klager, men som en virkelig Anklager over for det Samfund, der som en Daare holder de Kræfter nede, som skulde bygge dets egen Lykke op.

Der fremkom i vor sidste Rigsdagssamling et Forslag om at give Kvinden kommunal Valgret, et Forslag, som, hvis det var blevet vedtaget, var kommet den ugifte Kvinde til gode.

Vi kan saa godt forstaa, at aktive Politikere maa som Sømænd i Modvind krydse og øve forskellig Taktik, alt som Vinden blæser; men Vælgerfolket, vi, som staa bag ved, vi maa holde klare Principper, og vi vil derfor ikke skjule, at det, vi Kvinder vil, det er *politisk og kommunal Valgret og Valgbarhed baade for den gifte og den ugifte Kvinde.*

At Kvindesagens Centrum er den gifte Kvinde, vil let forstaas, naar vi tænke paa, at det er den unge Slægt, til hvem vi knytte vort Haab; men hvorledes skal dens Opdragelse komme i det rette Spor, naar Moderen, den nærmeste Opdragerinde, ikke har nogen Deltagelse i det offentlige Liv.

Den væsentligste Anke, der rejses herimod, er, at Kvinden har andre Evner end Manden. Der siges ikke, at hun er ringere end han; heller ikke anses hun i kriminelle Sager for mindre Personlighed end han, da hun heri straffes i Lighed med Manden. I Skattepligter og i personlige Pligter dømmes hun ligestillet. Kun naar hun kræver sin Ret i Ordningen af det offentlige, da bliver man pludselig øm over hende og nærmer ikke at drage hende ind heri.

"Hvis Kvindens Evner er ringere end Mandens", siger *Grundtvig* etsteds, "hvorfor taler vi da til hende om det højeste og bedste, om Gud og om Kærlighed?" Nej, det er heller ikke det. Hun roses jo stadig for sine dybe Evner, sin Moderlighed, sin Ømhed og Forstaaelse af de lidende, sin Skønhedssans, sin Sympathi for Kunst og Poesi, og til Overflod besidder hun Husholderiskhed.

Alle disse Kræfter og Evner, som skattes saa højt i Hjemmet, hvorledes tror man, at de uden Skade kan undværes i Ordningen af det offentlige Liv? Og er der i det hele taget saa stor Forskel paa Husholdningerne i det smaa og Husholdningerne i det store? Vi tro det ikke.

[...]

"Men Kvinden har intet Kendskab til offentlige Sager", kan der svares. Dog, har alle Mænd det? Eller er det i det hele taget muligt at være sagkyndig i alt? Og det er da heller ikke rimeligt, at Kvinden strax skulde springe ind og blive Formand i alle Statsforetagender som Jærnbaneanlæggelser, Sø- og Handelsfart og i Ordning af Hær og Flaade. Hun vil rimeligvis komme til at begynde der, hvor hun særlig har sit Kendskab: Skolevæsenet, Fattigvæsenet og Omsorgen for de gamle og lidende.

[...]

Netop derfor er det, at vi ønske Kvinden ind i Kommunen, hvor hun kan faa direkte Indflydelse paa alle slige Sager; men hvor ønskeligt dette end kan være, vil det dog ikke gøre nogen væsentlig Forskel i vore bestaaende Tilstande; i al Fald vil det ikke løse vore sociale Spørgsmaal.

Ganske vist er det en Ære for et Folk, at det behandler sine gamle og syge human, sørger for, at der i arbejdsløse Tider gives Hjælp og human Behandling over for dem, der er i Nød; men der er noget, der er meget større end at give Almisse, og det er: **at ordne sit Samfund saaledes, at der ingen fattige er.**

Derfor mener jeg, at det er ind i Statens Styrelse, at Kvinden maa, ind i selve Lovgivningsarbejdet. Det er politisk Valgret og Valgbarhed, Kvinden maa have; thi det er navnlig i Statens Styrelse, at de kvindelige Elementer mangle.

[...]

Samfundet har ikke Raad til at undvære Halvdelen af Folkets Deltagelse i det almene Vel.

Digteren Ploug sagde i Landstinget i Vinter, da han var Ordfører for Flertallet i Landstinget, der ikke ønskede Kvinderne ind i det offentlige Liv: "Kvinden bør ikke komme ind, thi det er hendes Sag at tage sig af Hjærteanliggender". Han burde have sagt: Derfor bør Kvinden komme ind, thi Ordningen af vort Samfund er et Hjærteanliggende.

[...]

Ind i selve Lovgivningsarbejdet maa Kvinden, hvis det er sandt, at hun har mere Følelse end Manden; thi det er Love, som er gennemtrængte af Humanitetsfølelsen, vi maa have, Love, som kan bestaa, uden at man behøver at frygte for, at de, som kaldes de besiddende, skal miste ved at gøre, hvad *Ret* er.

Nu ved jeg godt, at mange vil sige, at det, at forlange Valgret og Valgbarhed for den gifte Kvinde for Øjeblikket, er ørkesløs Tale; thi det er upraktisk, vi maa tage Forholdene, som de er, Grundloven maatte ellers helt forandres; og naturligvis maa den forandres, den er dog ikke evig og uforanderlig. Den gifte Kvinde er Centrum i Kvindesagen, saa vist som Ægteskabet er Slægtens Vugge; her er Udgangspunktet, her maa der begyndes. Barnet maa fødes af en fri Moder i et frit Hjem med sin Valgret og Valgbarhed for Øje.

[...]

Lad os derfor sætte alt ind paa at holde klare Principper under hvilken som helst Taktik, vore politiske Kvindesagsvenner maa øve, og højt og lydt udtale, at det, vi Kvinder vil, er *politisk og kommunal Valgret og Valgbarhed baade for den gifte og for den ugifte Kvinde.*